

Educació i democràcia en la formació de mestres

Sònia Gili Moneo. Universitat d'Andorra

Cèlia Baró Gaillard. Universitat d'Andorra

Resum

El nou model educatiu del *Bàtxelor en Ciències de l'Educació* (BCE) de la *Universitat d'Andorra* (UdA) contempla quatre pilars principals: el plurilingüisme, la formació dual, la metodologia competencial i la *Competència de la Cultura Democràtica* (CCD) (*Bàtxelor en Ciències de l'educació*, 2018). Cadascun dels elements està relacionat ja que la formació adopta una perspectiva de cohesió i interrelació. No obstant, la cultura democràtica adquireix un paper més rellevant en el disseny curricular actual al sorgir la necessitat de reforçar en els futurs mestres el treball i la integració de valors, actituds, aptituds i reflexió crítica en el seu desenvolupament personal i professional.

Descripció

En el nou model de l'UdA, cada mòdul conté: *Resultats d'Aprenentatge (RA)*, un *repte*, *seminaris*, *treball guiat* i *treball personal* (Universitat d'Andorra, 2018). Aquest, parteix de la definició del perfil competencial de cada professió a partir del qual es defineixen les competències.

Les competències s'entenen com una actuació o una intervenció que integra i mobilitza un conjunt organitzat de continguts (fets i conceptes, procediments, actituds i valors) per resoldre amb èxit reptes de la professió (Universitat d'Andorra, 2018).

La competència es concreta en RA, enunciats sobre els quals s'espera que l'estudiant sigui capaç de fer, comprendre i/o sigui capaç de demostrar un cop acabat un procés d'aprenentatge (Kennedy, 2007, p.64). Els RA s'associen a cada semestre i són progressius al llarg de la titulació.

Els RA, ajuden a indicar si l'estudiant està assolint les fites de cada mòdul. Els RA segueixen la Taxonomia de Bloom i la redacció de Kennedy (2007, p.9):

- **Nivell 1:** Coneixement; comprensió (*identificar; reconèixer; associar; diferenciar; descriure; ...*)
- **Nivell 2:** Aplicació (*aplicar; calcular; desenvolupar; ...*)
- **Nivell 3:** Anàlisi; síntesi; avaluació (*analitzar; organitzar; modelar; interpretar; crear; dissenyar; planificar;...*)

A partir de les competències i dels RA s'estableixen els reptes. Cada mòdul té un repte específic i per poder-ho resoldre, els estudiants tenen diferents seminaris (on s'imparteixen els fets i conceptes), sessions de treball guiat (on s'orienta a l'estudiant proporcionant diferents procediments) i treball personal (on l'estudiant ha de ser autònom i constant). En aquest conjunt, l'estudiant ha d'assolir també unes certes actituds i valors, per poder donar al repte una solució completa.

Al final de cada mòdul l'estudiant haurà de donar solucions al repte plantejat. *El repte implica la implementació d'una solució creativa, viable i justificada per part de l'estudiant.* (Universitat d'Andorra, 2018).

Els tres anys del BCE estan dividits en 10 mòduls. Un d'ells, el mòdul 5, treballa de manera clara i concisa la cultura democràtica. Aquest mòdul porta com a títol: *Ensenyança i aprenentatge de les ciències socials en una cultura de la democràcia.* Aquest mòdul dona als estudiants eines per a l'ensenyament de les ciències socials des d'un pensament social i crític i des dels principis de la cultura per a la democràcia.

La CCD també es treballa des de la didàctica del treball cooperatiu, fomentat en els seminaris i treball guiat, de manera específica i transversal *s'arriben a estructurar activitats que assegurin la participació equitativa i la interacció simultània amb la finalitat que tots els membres d'un equip aprenguin els continguts i desenvolupin les competències, cadascú fins al màxim de les seves possibilitats. Aquesta metodologia, que també implica aprendre els continguts dels diferents mòduls i aprendre a treballar en equip, facilita el treball de pràctiques democràtiques i el respecte dels drets humans* (Escola d'educació, 2018).

A banda de tenir dues competències específiques i una de transversal que avaluen la cultura democràtica dels estudiants, també ens regim per els descriptors que marca el Consell d'Europa (CE). A partir d'aquests, el professorat realitza mentories individualitzades amb els estudiants. Aquestes mentories estan regides per un pla de mentoria intern, que té com a objectiu principal guiar l'avaluació i el desenvolupament de la Competència de la Cultura Democràtica (CCD). *En aquest sentit, és una estratègia educativa que permet fer un seguiment formatiu individualitzat per contribuir a optimitzar les capacitats, millorar el rendiment acadèmic i, en general, ajudar a la presa de decisions de l'estudiant des dels principis de la cultura democràtica* (Escola d'educació, 2018).

Per poder fer el seguiment i avaluació utilitzem el *Portfolio*. Aquesta eina ha de tenir unes característiques concretes per tal de permetre un seguiment eficaç, com defineix Barberà, E. (2008):

- L'eina ha de ser un espai de l'estudiant, en el qual pot publicar i compartir el contingut que consideri (sigui amb el mentor o d'altres persones)
- Ha de ser una eina que es mantingui en el temps i que l'estudiant pugui utilitzar com a suport del seu *Currículum Vitae*
- Ha de permetre que tant l'estudiant com el mentor hi puguin accedir en qualsevol moment per afegir contingut o inserir *feedback*
- Ha de ser una eina intuïtiva i àgil en la seva configuració
- Ha de permetre crear i editar diferents apartats i subapartats per endreçar, classificar i enllaçar el contingut

Des de l'UdA, volem acabar d'innovar i transformar l'educació amb la creació del futur Màster en Educació, on es consolida un itinerari formatiu vers la Cultura democràtica. Aquest està *Orientat a oferir respostes educatives a partir de la interpretació de les necessitats i els conflictes de la realitat social, cultural i econòmica actual, en línia amb els valors promoguts pel Consell d'Europa* (Decret 10/2018, del 24 de març, d'establiment del títol estatal de màster en educació, BOPA 64 (2018)).

La darrera perspectiva des de la qual s'observa la CCD al BCE és l'estratègica i es desprèn del *Model Estratègic de l'UdA* (Universitat d'Andorra, 2018), el qual incorpora un tercer eix d'acció que fomenta la inclusió, *l'obertura a la societat i al debat d'idees (que) participa activament en la governança de la institució, i treballa activament per a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)* (Universitat d'Andorra, 2018, p.7). En aquest vessant, es consolida un objectiu clau per a la universitat i que referma la importància de la CCD transmesa fins ara: *Objectiu 3.5 Promoure els valors democràtics, la transparència, l'obertura, la inclusió i la consecució dels ODS* (Universitat d'Andorra, 2018, p.10).

Per finalitzar, el recorregut efectuat en aquest apartat ha permès observar com el BCE fomenta el treball i l'avaluació tant de competències específiques com transversals. Orientant aquesta actuació a *la consolidació dels coneixements en matèria d'educació per a la cultura democràtica, l'educació en drets humans i la consecució dels Objectius del Desenvolupament Sostenible. Així mateix, s'endinsa en línies pedagògiques i mètodes d'ensenyament que tinguin per objectiu aprendre a conviure en una societat democràtica i multicultural* (Escola d'educació, 2018). Es cerca, per tant, que el docent integri aquestes accions a la seva manera de ser i ensenyar.

Conclusió

Sembla precís destacar que aquest disseny curricular és només possible si des de la formació professionalitzadora s'habiliten les condicions necessàries per al desenvolupament de la CCD. Alhora però, cal endinsar-se en la innovació per poder transformar el futur. Una transformació que, en la formació inicial de mestres, esdevé un aspecte clau per poder transmetre tant la importància de la CCD com exemples concrets d'aplicació i d'ensenyament a l'aula.

Així doncs, des de l'UdA ja s'estan proporcionant entorns en els quals l'estudiant experimenta i configura situacions d'aprenentatge que fomenten *els valors, les actituds, les aptituds, els coneixements i la visió crítica que han de tenir els futurs ciutadans actius per promoure la cohesió social, estimar la diversitat i la igualtat i apreciar les diferències entre els individus i els grups* (Escola d'educació, 2018).

Bibliografia

Barberà, E. (2008). *El estilo e-portafolio*. Barcelona: UOC

Decret 10/2018, del 24 de març, d'establiment del títol estatal de màster en educació, BOPA 64 (2018).

Escola d'Educació. (2018). *Memòria pla d'estudis. Bàtxelor en Ciències de l'Educació*. Manuscrit inèdit, Universitat d'Andorra, Principat d'Andorra.

Kenedy, D. (2007). *Redactar y Utilizar Resultados de Aprendizaje: Un Manual Práctico*. [Arxiu PDF]. Recuperat de http://docencia.udec.cl/unidd/images/stories/contenido/material_apoyo/new_resultados_de_aprendizaje_01_dkenedy.pdf

Universitat d'Andorra. (2018). *Bàtxelor en Ciències de l'educació*. Recuperat de <https://www.uda.ad/blog/batxelor-en-ciencies-de-leducacio/>

Universitat d'Andorra. (2018). *Model estratègic. 2018-2019*. [Arxiu PDF]. Recuperat de <https://www.uda.ad/wp-content/uploads/2007/05/ModelDigital.pdf>

Universitat d'Andorra. (2018). *Model educatiu de la Universitat d'Andorra*. [Arxiu PDF]. Recuperat de https://www.uda.ad/wp-content/uploads/2018/07/Model-educatiu-UdA-2018_06.pdf